

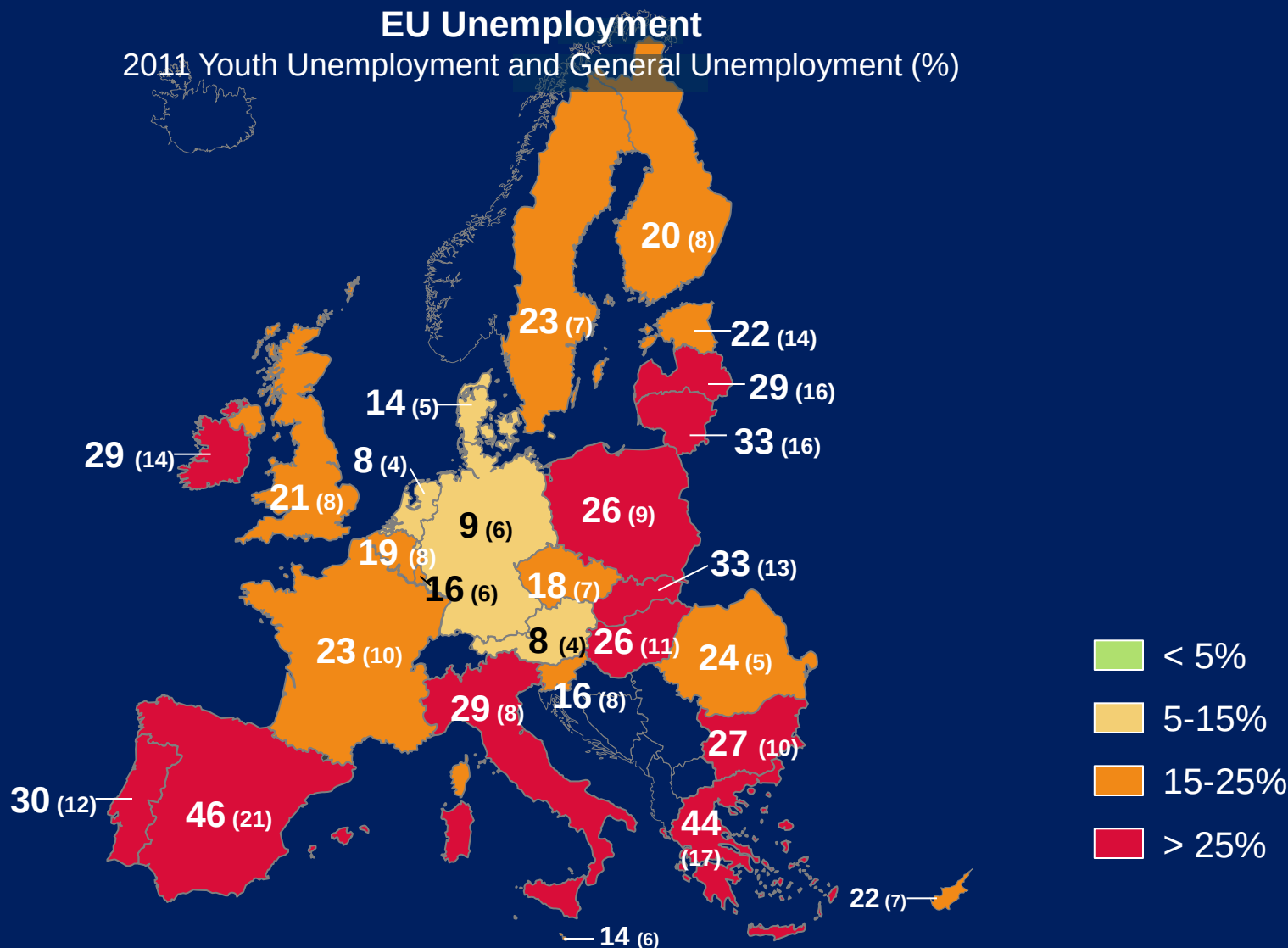
Καινοτομία και επιχειρηματικότητα στην Δυτική Ελλάδα
Εξυπνη Εξειδίκευση τώρα. Γιατί άραγε, ήμασταν βλάκες πριν?
Μεθοδολογικές ανησυχίες

Γιώργος Στρογγυλόπουλος Εμπειρογνώνας ΕΕ για την Εξυπνη Εξειδίκευση

Πού βρίσκομαι?

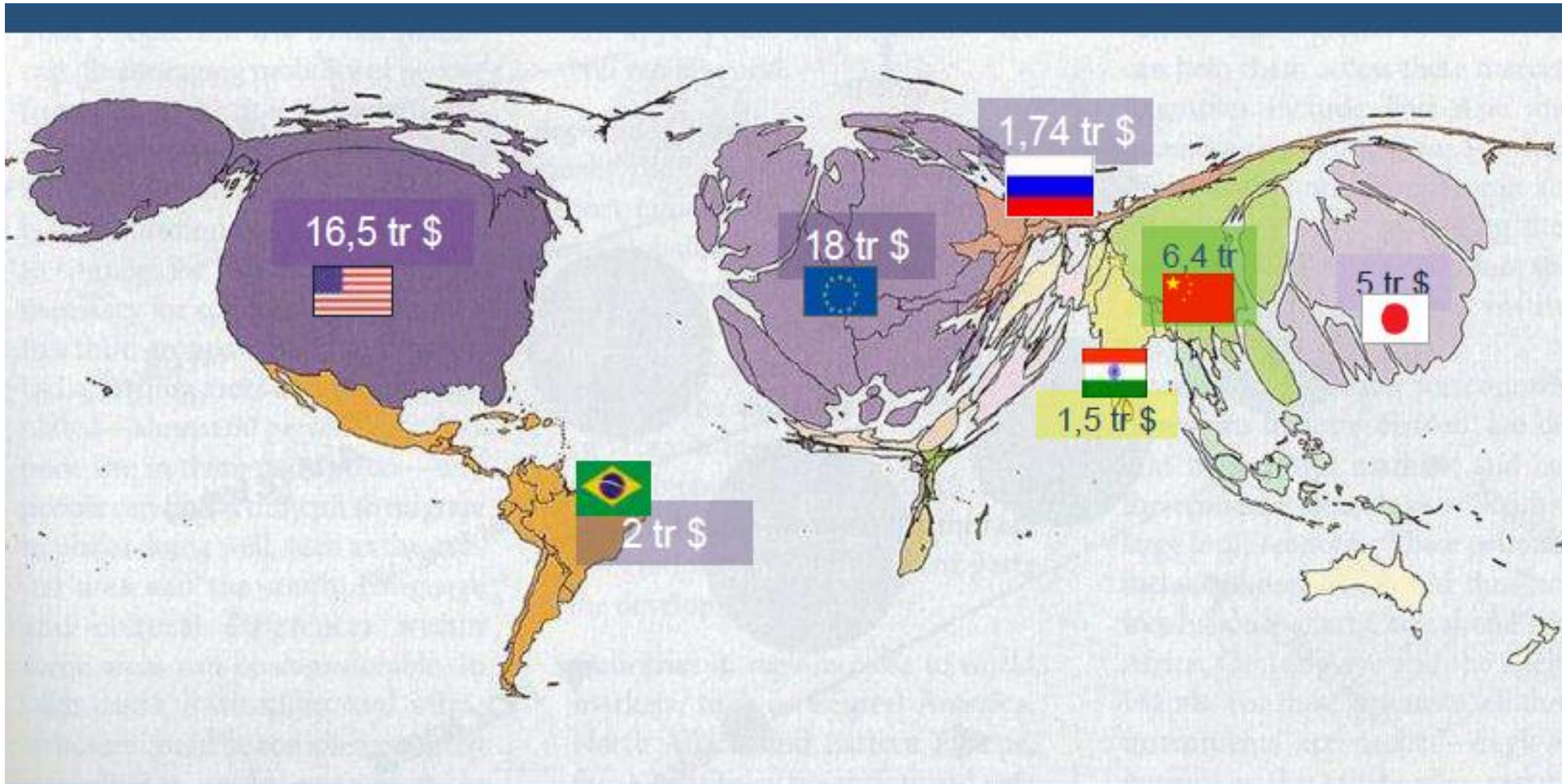

Η επόμενη γενιά έχει πληγεί περισσότερο από την κρίση, με την ανεργία των νέων να φθάνει σε απαράδεκτα επίπεδα σε όλη την ΕΕ

Note: Youth unemployment defined as share of 15-24 year olds actively seeking employment without success
Source: Eurostat

Worlds GDP

Source : The World Bank-Reshaping Economic Geography, Hinoul

Global Innovation Index - Top 10 and Greece

(economy in bold if in GII top 10)

Input Sub-Index	Output Sub-Index	Efficiency ratio	Global Innovation Index
1. Singapore 2. Hong Kong (China) 3. Sweden 4. Switzerland 5. UK 6. Finland 7. Ireland 8. Denmark 9. USA 10.Canada 50. Greece	1. Switzerland 2. Sweden 3. Netherlands 4. Malta 5. Finland 6. UK 7. Germany 8. Estonia 9. Denmark 10.Luxembourg 82. Greece	1. China 2. India 3. Republic of Moldova 4. Malta 5. Switzerland 6. Paraguay 7. Serbia 8. Estonia 9. Netherlands 10.Sri Lanka 124. Greece (0.6)	1. Switzerland 2. Sweden 3. Singapore 4. Finland 5. UK 6. Netherlands 7. Denmark 8. Hong Kong (China) 9. Ireland 10.USA 66. Greece

Innovation and GDP per capita
(bubble size: population)

The chart displays the relationship between GDP per capita (x-axis, ln scale) and innovation efficiency (y-axis). Countries are categorized into three groups based on their position relative to a trend line:

- Inefficient:** Countries with low GDP per capita and low innovation efficiency, including Zimbabwe, Burundi, Mali, Uganda, Nepal, Mozambique, Madagascar, Ethiopia, Niger, Lesotho, Burkina Faso, Benin, Tanzania, Côte d'Ivoire, Cambodia, Pakistan, Sudan, Yemen, Lao PDR, Syria, Angola, Fiji, Indonesia, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Philippines, Kyrgyzstan, Tajikistan, Senegal, Kenya, Rwanda, Bangladesh, Zambia, and Mongolia.
- Learners:** Countries with moderate GDP per capita and innovation efficiency, including India, Viet Nam, Georgia, Armenia, Ukraine, Namibia, FYRM, Serbia, Montenegro, Bulgaria, Lithuania, Latvia, Malaysia, Romania, South Africa, Brazil, Costa Rica, Jordan, Armenia, Georgia, Guyana, Belize, Paraguay, El Salvador, Sri Lanka, Albania, Kazakhstan, Dom. Rep., Azerbaijan, Panama, Botswana, Mexico, Trinidad & Tobago, Belarus, Iran, Gabon, Venezuela, Ecuador, Jamaica, and Egypt.
- Leaders:** Countries with high GDP per capita and high innovation efficiency, including Switzerland, Sweden, Finland, UK, Denmark, Ireland, Netherlands, Hong Kong, USA, Luxembourg, Norway, Canada, Germany, Israel, Estonia, New Zealand, Malta, Korea, Rep., Iceland, Belgium, Austria, Australia, France, Japan, Slovenia, Czech Rep., Hungary, Cyprus, Spain, Portugal, Italy, UAE, Qatar, Bahrain, Oman, Saudi Arabia, Kuwait, Brunei Dar., and Greece.

Greece is highlighted with a callout box stating: "Greece may do more by increasing its innovation efficiency."

Greece may do more by increasing its innovation efficiency.

○ Inefficient

Strengths and weaknesses of Greece

(strengths/weaknesses 61.3/5.0% or more/less countries rank lower)

Strengths

- 2.1.3 School life expectancy (89.3)
- 2.1.5 Pupil-teacher ratio, secondary (93.8)
- 2.2 Tertiary Education (94.2)**
- 2.2.1 Tertiary enrolment (97.7)
- 2.2.4 Gross tertiary outbound enrolment (91.3)
- 3.3.1 GDP per unit of energy use (86.9)
- 4.1.2 Domestic credit to private sector (83.4)
- 5.1.6 GMAT test takers (95.6)
- 5.2.3 GERD financed by abroad (86.8)
- 7.2.4 Creative goods exports (84.8)
- 7.3.4 Video uploads on YouTube (81.1)

Weaknesses

- 1.3.1 Ease of starting a business (12.2)**
- 3.2.4 Gross capital formation (10.7)
- 4.2 Investment (12.8)**
- 4.2.1 Ease of protecting investors (7.1)
- 4.2.4 Venture capital deals (0.0)
- 5.2.5 Share of patents with foreign inventor (13.8)
- 6.1.3 National office utility model applications (1.6)
- 6.2.1 Growth rate of GDP per person engaged (4.3)
- 6.3.3 Computer and communications service exports (12.7)
- 7.1 Creative Intangibles (3.7)**
- 7.1.1 National office trademark registrations (6.9)
- 7.1.3 ICT and business model creation (11.3)
- Innovation Efficiency Index (12.1)**
- Innovation Output (5.0)**

Note: The cutoffs are calculated for each country, on the basis of the 10th highest (strengths) and 10th lowest (weaknesses) percent rank for that country, **at the indicator level**. These cutoffs are also applied to pillars, sub-pillars and indices. 89.3% of countries have a lower school life expectancy than Greece. Switzerland (GII #1) has cutoffs at 99.2% and 59.6%; Sudan (GII #141) at 45.0% and 2.1%.

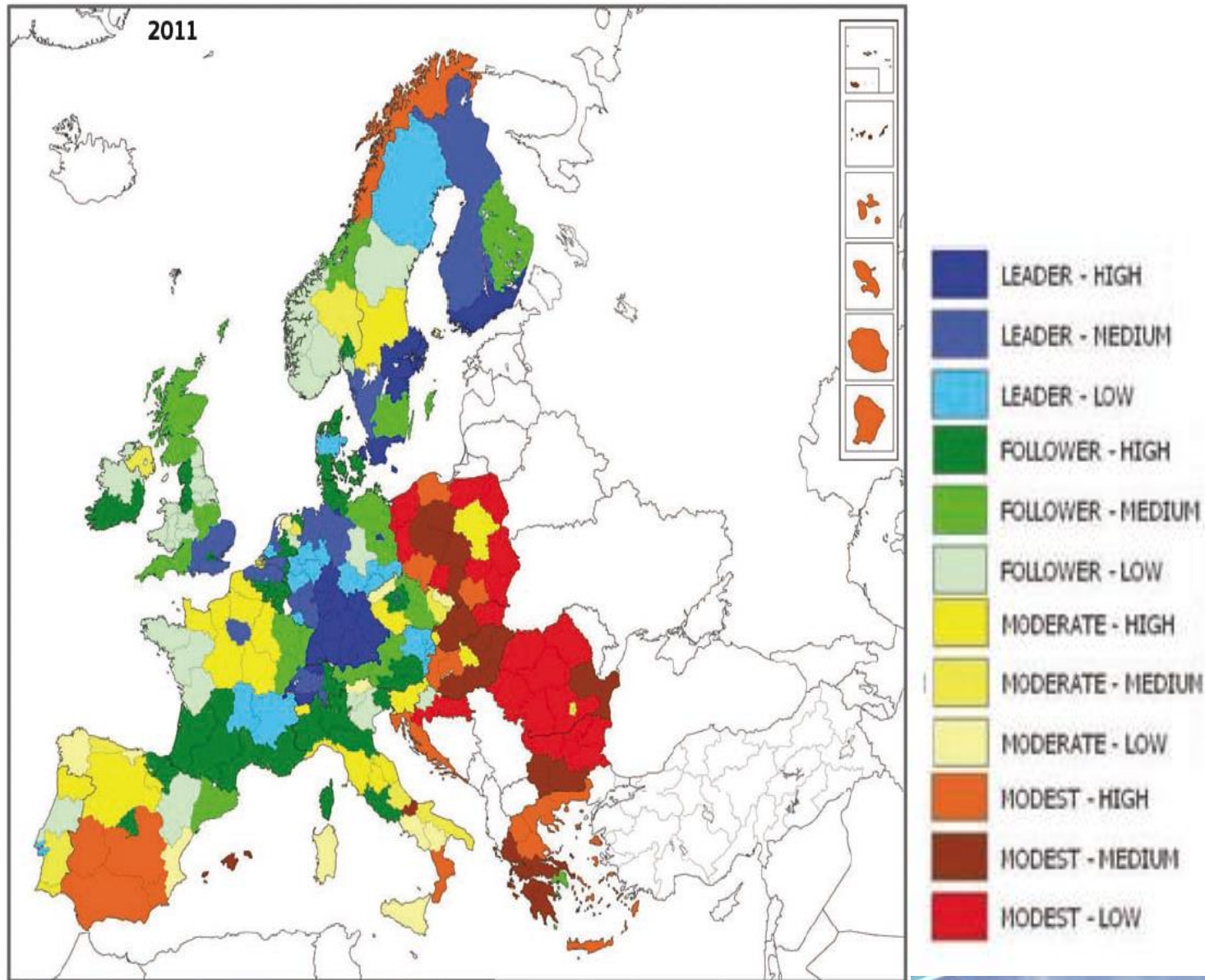

Τί είμαι?

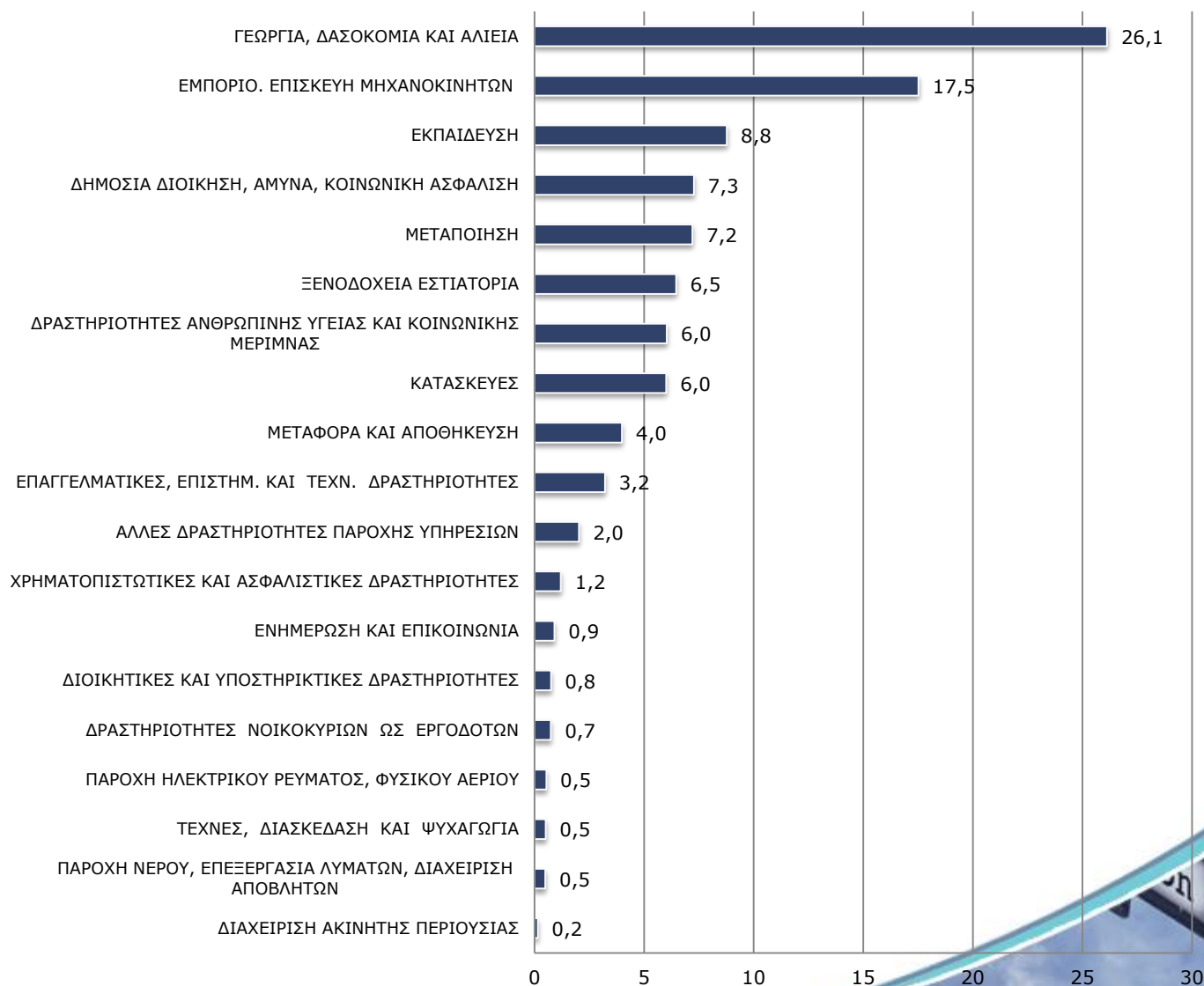

Χάρτης κατάταξης περιφερειών ανάλογα με τις επιδόσεις τους στην καινοτομία

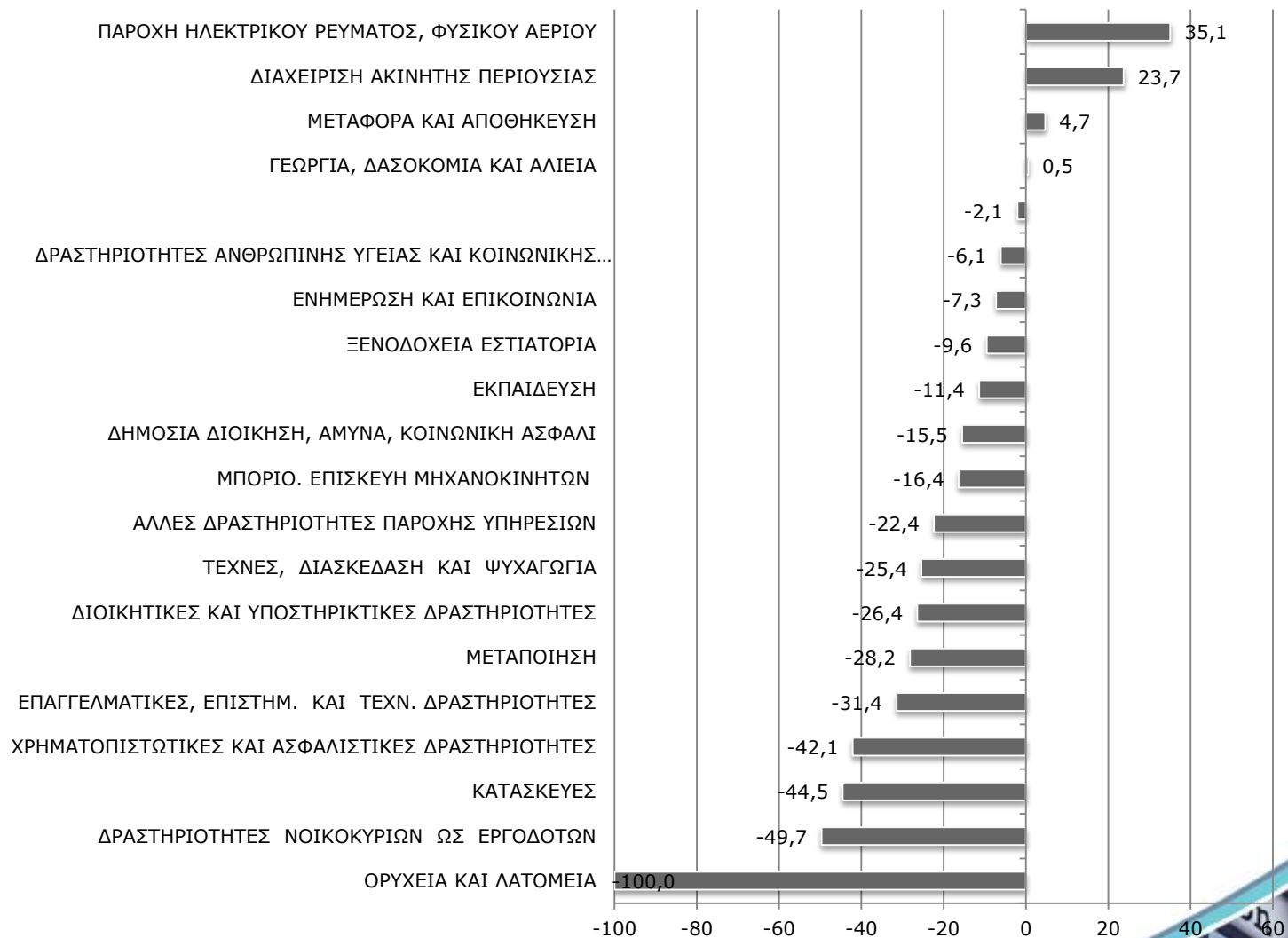

Διάρθρωση της απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2012 (%)

Recovery
20 - 23

Μεταβολή της απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2010-2012 (%)

Recovery
20 - 23

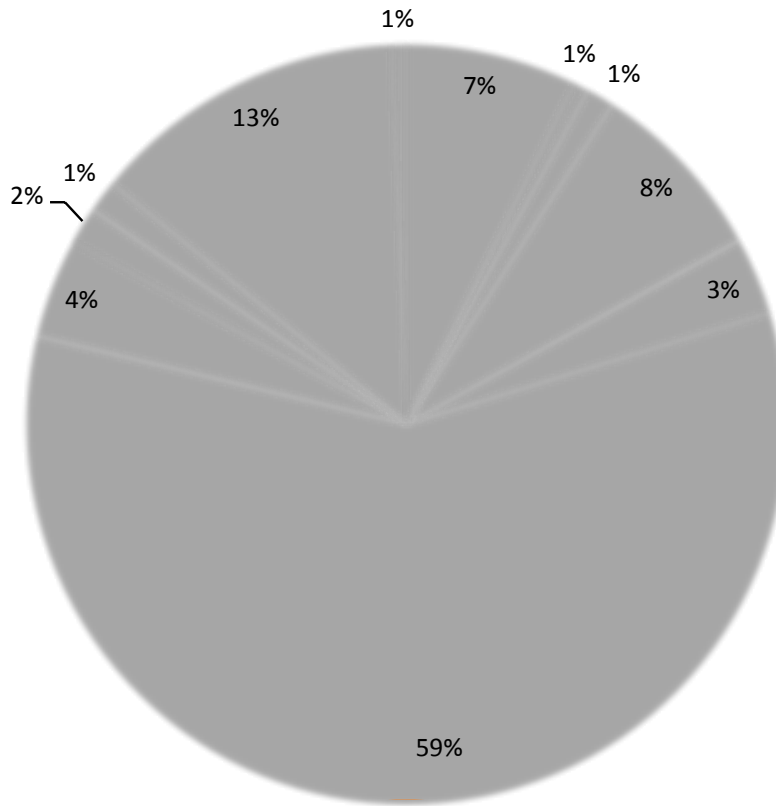
Επιμέρους Δείκτες Καινοτομίας	ΕΕ27	ΕΛΛΑΔΑ	ΔΕ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΙΣΡΟΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ				
Ανθρώπινο δυναμικό				
% ατόμων ηλικία 25-64 ετών με γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	27,5	26	20,6	Eurostat (2011)
Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού	1,53	1,27	1,16	Eurostat ΕΕ27 (2009), EL και ΔΕ (2005)
Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) Επιχειρήσεων ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού	0,64	0,25	0,16	Eurostat ΕΕ27 (2009), EL και ΔΕ (2007)
Απασχολούμενοι σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Επιστήμης και Τεχνολογίας (Ε&Τ) ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης	ΜΔ	32,4	29,8	Eurostat ΕΛ και ΔΕ (2008)
Χρηματοδότηση				
Δημόσια Δαπάνη για Ε&Α (% του ΑΕΠ)	0,76	0,43	0,5	RIS / Eurostat ΕΕ27 (2011), EL (2007) και ΔΕ (2005)
Δαπάνη για Ε&Α (% του ΑΕΠ)	2,03	0,6	0,68	RIS / Eurostat ΕΕ27 (2011), EL (2007) και ΔΕ (2005)
Δαπάνη επιχειρήσεων για Ε&Α (% επί του συνόλου των δαπανών για Ε&Α)	62,35	28,59	18,21	Eurostat ΕΕ27 (2011), EL (2007) και ΔΕ (2005)
Δημόσια Δαπάνη για Ε&Α (% επί του συνόλου των δαπανών για Ε&Α)	36,67	70,15	73,11	Eurostat ΕΕ27 (2011), EL (2007) και ΔΕ (2005)
Κρατική δαπάνη για Ε&Α (% επί του συνόλου των δαπανών για Ε&Α)	12,68	20,92	7,43	Eurostat ΕΕ27 (2011), EL (2007) και ΔΕ (2005)
Πανεπιστημιακή δαπάνη για Ε&Α (% επί του συνόλου των δαπανών για Ε&Α)	23,99	49,23	65,68	Eurostat ΕΕ27 (2011), EL (2007) και ΔΕ (2005)
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ				
Επενδύσεις Επιχειρήσεων				
Δαπάνη των επιχειρήσεων για Ε&Α (% του ΑΕΠ)	1,23	0,17	0,15	RIS / Eurostat ΕΕ27 (2011), EL και ΔΕ (2007)
Αιτήσεις πατεντών	4,161	69,55	1,75	Eurostat, Science, technology and innovation, Community Innovation Survey, Community Innovation Survey (November 2012), EL και ΔΕ (2009)
Αιτήσεις πατεντών ανά εκ. εργατικού δυναμικού	ΜΔ	13,9	5,6	
ΕΚΡΟΕΣ				
Οικονομικά αποτελέσματα				
Απασχόληση σε υπηρεσίες υψηλής τεχνολογίας (% του συνόλου του εργατικού δυναμικού)	13,6	11,3	1,13	Eurostat (2011) ΔΕ (2008)

Καινοτομικές
επιδόσεις της
Περιφέρειας
Δυτικής
Ελλάδας

Επιλεγμένοι
δείκτες

Θεματική κατανομή προϋπολογισμού φορέων από την ΠΔΕ που συμμετέχουν σε εθνικά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας

Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Πολιτιστική Κληρονομιά

Κοινωνική και Οικονομική διάσταση της ανάπτυξης

Γεωργία, Αλιεία, Κτηνοτροφία, Τρόφιμα και Βιοτεχνολογία

Προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και τεχνολογίες παραγωγής με έμφαση σε παραδοσιακούς κλάδους. Προηγμένα υλικά, Νανοτεχνολογία – Νανοεπιστήμες και Μικροηλεκτρονική

Ενέργεια

Μεταφορές

Περιβάλλον

Υγεία

Διάστημα και Τεχνολογίες ασφάλειας

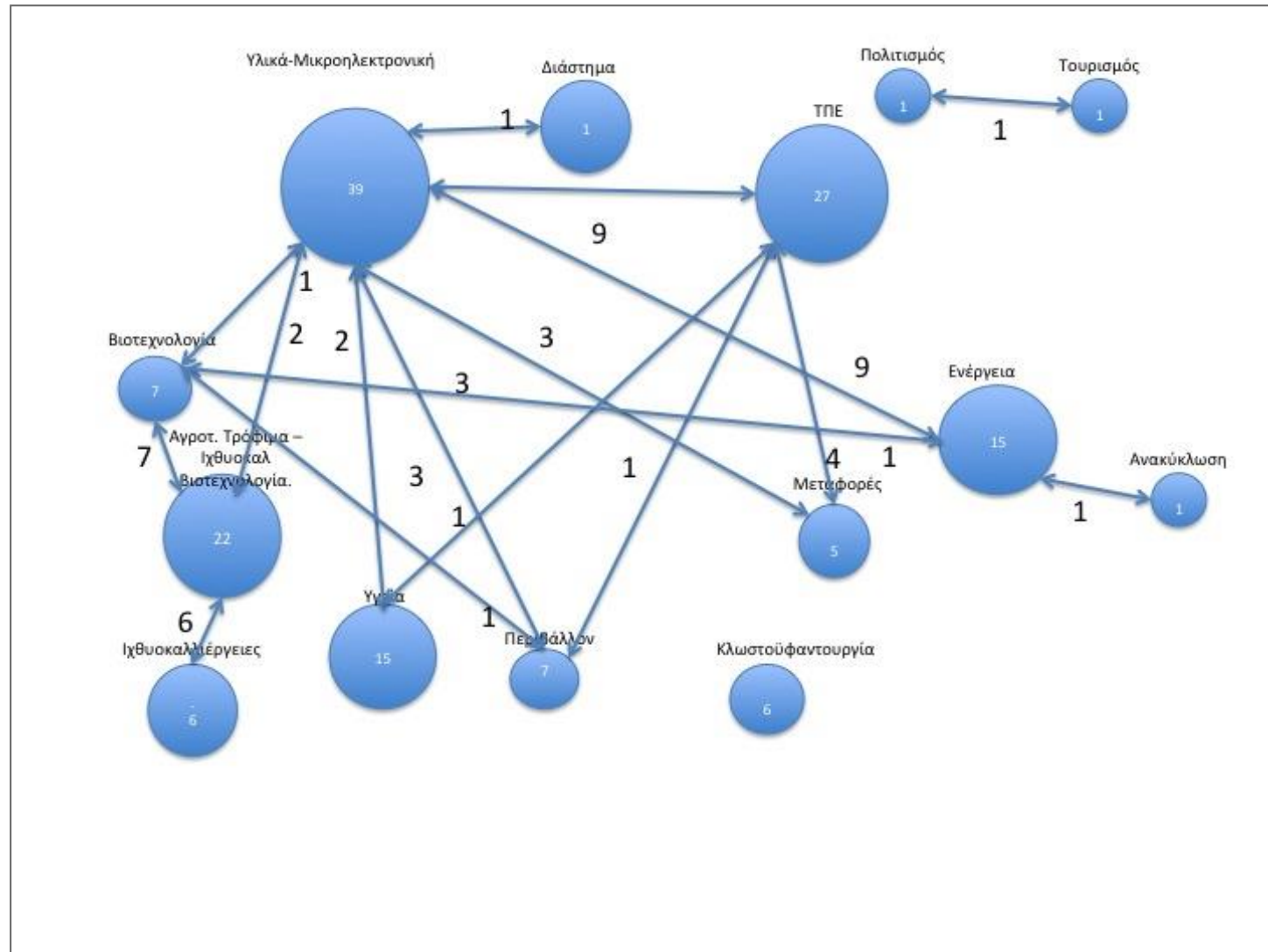
Recovery
20 - 23

Θεματική κατανομή προϋπολογισμού επιχειρήσεων από την ΠΔΕ που συμμετέχουν σε εθνικά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας

Συσχετίσεις θεματικών αντικειμένων με βάση το αντικείμενο των έργων ΕΤΑΚ στα οποία συμμετείχαν φορείς από την ΠΔΕ

Recovery
20 - 23

Σίγουρα όχι το πιο καινοτόμο περιφερειακό
γουρουνάκι (PIIGS)

Τί κατάλαβα από τα παραπάνω?

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

S

Strengths

- Σημαντικός Πρωτογενής Τομέας
- Ισχυρός ερευνητικός πόλος
- Εξειδίκευση σε: Γεωργία, Ιχθυοκαλλιέργειες, Ποτοποιία, Τουρισμός
- Παρουσία του cluster μικροηλεκτρονικής
- Σημαντικές δαπάνες σε έρευνα σε επιχειρήσεις μικροηλεκτρονικής
- Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στη μικροηλεκτρονική –Samsung – Citrix
- Υποδομές για στέγαση και επώαση επιχειρήσεων

O

Opportunities

- Εμπλουτισμός τουριστικού προϊόντος με συνέργειες με πολιτισμό και γεωργία-τρόφιμα
- Ενίσχυση διεθνούς ανταγωνιστικότητας μικροηλεκτρονικής
- Εκσυγχρονισμός γεωργικού κλάδου και στροφή σε δυναμικές καλλιέργειες, με έμφαση στην ποιότητα και ασφάλεια
- Σημαντικές εφαρμογές πληροφορική και ενεργειακών τεχνολογιών στους κλάδους εξειδίκευσης

W

Weaknesses

- Δεύτερη φτωχότερη περιφέρεια
- Μικρό ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού
- Το ποσοστό των πτυχιούχων στο σύνολο των εργαζόμενων είναι το 70% του εθνικού
- Χαμηλές επενδύσεις σε έρευνα από τις επιχειρήσεις
- Χαμηλή ικανότητα απορρόφησης καινοτομιών από τις επιχειρήσεις
- Αδύναμο περιφερειακό σύστημα διαχείρισης της καινοτομίας

T

Threats

- Δυσμενές οικονομικό εξαιτίας της κρίσης
- Σημαντικά εμπόδια στην επιχειρηματικότητα
- Σημαντικός διεθνής ανταγωνισμός στους κλάδους εξειδίκευσης
- Αναβολή σε Β φάση της κατασκευής της Ολυμπίας οδού

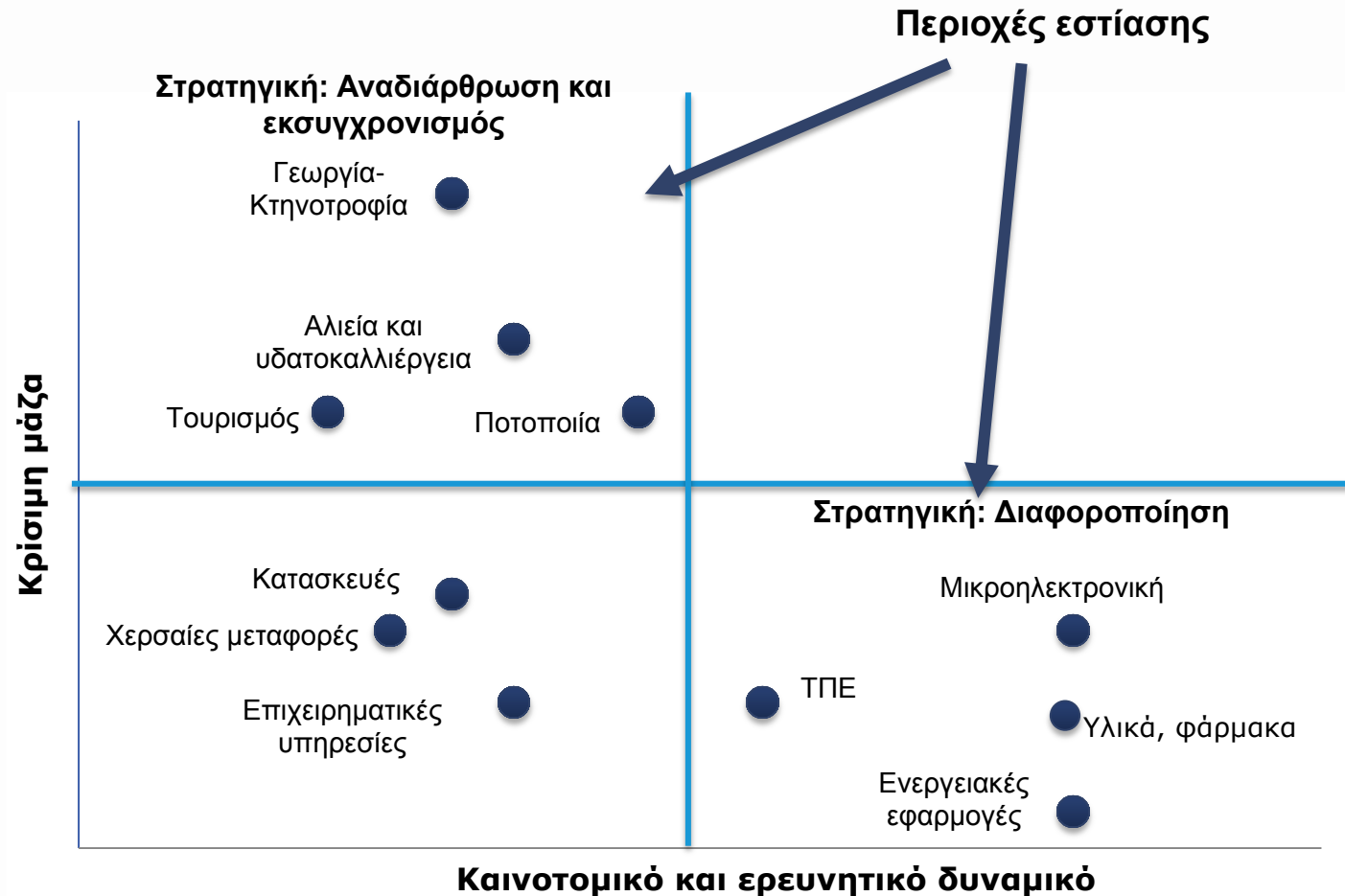

Ποιός είναι ο χάρτης των δυνατοτήτων μου?

Πολύ πιθανές Επιλογές Στρατηγικής για Εξειδίκευση

Βασική υπόθεση: Δεν υπάρχουν low-tech κλάδοι αλλά low-tech εταιρείες

Recovery

20 - 23

Με τί μπορώ να συγκρίνω?

Τουρισμός – Πολιτισμός

Ιατρικός Τουρισμός

Φροντίδα Ηλικιωμένων

Σύγχρονη Φιλοσοφία : Κλασσικές Σπουδές και Συμπόσια

Κλασικός Τουρισμός – Πολιτιστικός - Οικο-τουρισμός / Γαστριμαργικός

Αθλητικός / Θρησκευτικός

Ενέργεια

ΑΠΕ/ Εξοικονόμηση Ενέργειας

Αγροτικός Τομέας

Ειδικές Καλλιέργειες

Κλασική Γεωργία – Ορεινές περιοχές

Κτηνοτροφία

Υδατοκαλλιέργειες

Βιομηχανία

Επεξεργασία Τροφίμων

Φαρμακοβιομηχανία - Παραγωγή γενόσημων φαρμάκων

Λιανεμπόριο - Χονδρεμπόριο

(Διάδοση Πληροφορικής, label products, lower transportation operational productivity)

Υπηρεσίες

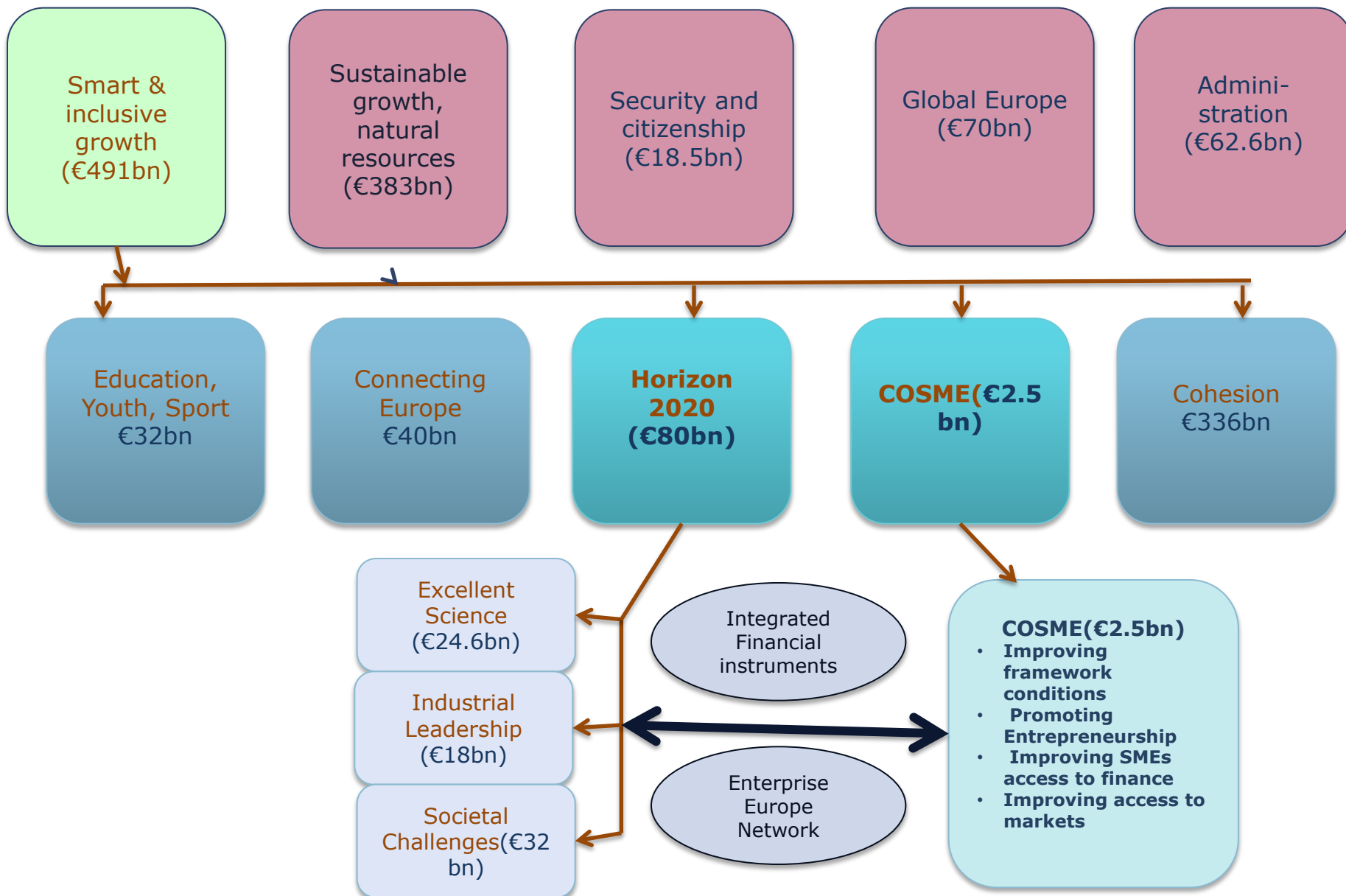
Ανάπτυξη Περιφερειακών Κόμβων Φορτίων & Logistics

Διαχείριση Αποβλήτων

*Μελέτη McKinsey:
Greece ten years ahead
Κύριοι Τομείς και
αναπτυσσόμενοι
Υποτομείς
&
Συσχέτιση με ΠΔΕ*

Recovery
20 - 23

The Multiannual Financial Framework 2014-2020 TOTAL: €1.025bn

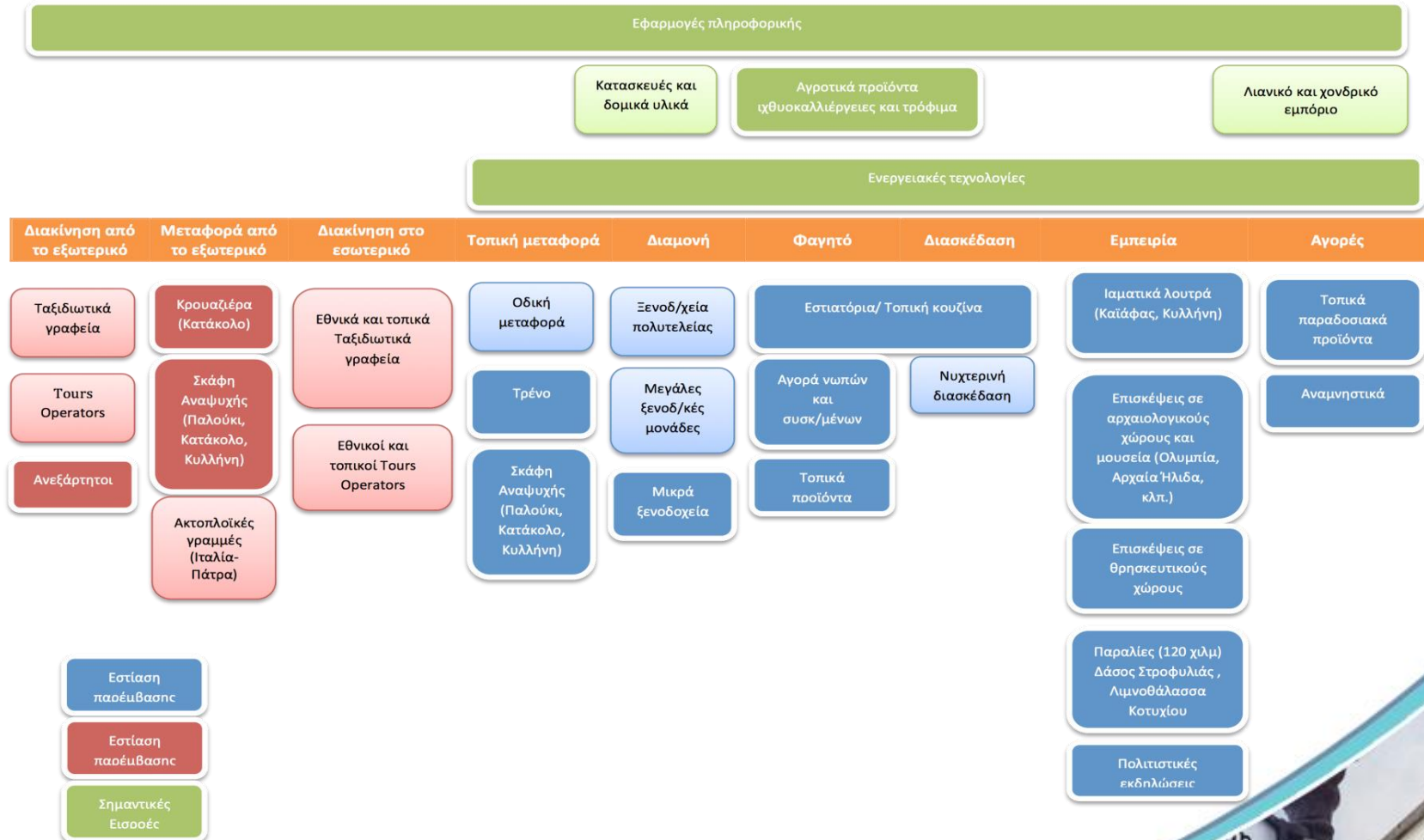
Και πώς θα βρώ τί να κάνω?

Ένα παράδειγμα: Τουρισμός - Πολιτισμός

Τουρισμός – Πολιτισμός

Αλυσίδα Αξίας

Recovery

20 - 23

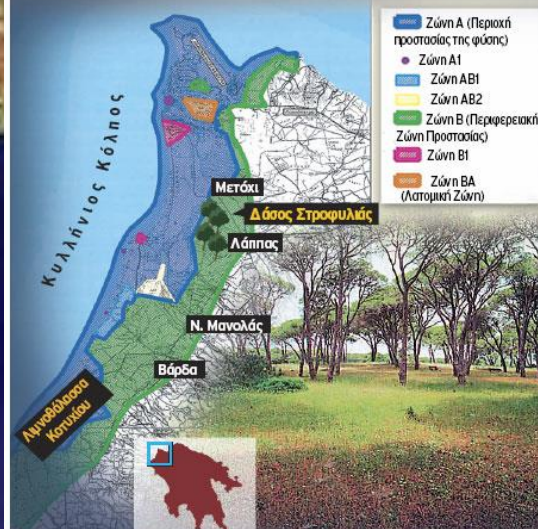
Οργανωτική καινοτομία και Οικο- Τουρισμός

ψαροφαγία

Limited or zero emission tours –
Pay back with Iliia reforestation

Οι περιοχές που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πάρκο

Δάσος Στροφυλιάς

- Είναι μια λιωρίδα δάσους με πλάτος περίπου 1.250 μέτρων, που εκτείνεται κατά μήκος της παραλίας
- Πρόκειται για ένα ιδιαίτερης σημασίας δασικό οικοσύστημα και αποτελεί ένα από τα πιο εκτετα-μένα δάση πεδινής ζώνης της Μεσογείου
- Παρουσιάζει μεγάλες μορφολογικές ενόχλησεις, καθώς δεν τρώφεται εκτάσεις ενά-λάσσονται με ξέφωτα ή άλλα διάκενα, με λιμνάζοντα νερά ή κανάλια
- Περιλαμβάνει πολλά δενδρώδη, θάμνινα και υδρόφιλα είδη, ενώ κυρίαρχο είδος του είναι οι κουκουναριές
- Περιλαμβάνει πολλά είδη ερπετών, αμφιβίων, θηλαστικών και εντόμων

Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου

- Βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος στα δυτικά και τον Πατραϊκό Κόλπο στα βόρεια και έχει συνολική έκταση 8.000 στρεμμάτων
- Αποτελεί σημαντικό υγρότοπο, ο οποίος λειτουργεί ως ιεθροτροφείο
- Τα παράλια Κοτυχίου αποτελούν τόπο αναπαραγωγής της Caretta Caretta
- Στην περιοχή απαντώνται περίπου 60 είδη πτηνών, 5 είδη θηλαστικών και 7 είδη αμφιβίων ερπετών

Σημεία Ενδιαφέροντος

- **120 χλμ αδιάκοπης αμμουδιάς** (Κατάκολο, Αγ. Ανδρέας, Κορακοχώρι, Λεβεντοχώρι, Σκαφιδιά, Αγ. Ηλίας, Αγ. Μαρίνα, Παλούκι, Μαραθιά, Ροβιάτα, Σαβάλια, Μπούκα, Θίνες, Αρκούδι, Κυλλήνη)
- **Αρχαιολογικοί χώροι** (Αρχαία Ολυμπία, Αρχαία Ήλιδα, Ναός επικούρειου Απόλλωνα.)
- **Ιαματικά Λουτρά** (Καϊάφας, Κυλλήνη)
- **Οικοσυστήματα** (δάσος Στροφυλιάς, το μεγαλύτερο στην Ελλάδα Δρυοδάσος της Κάπελης, δάσος Φολόης, παραλιακό δάσος Μαραθιάς, υδροβιότοπος Κοτυχίου με τη μαγευτική Στροφιλιά.)
- **Μεσαιωνικά μνημεία, εκκλησίες, μονές και μοναστήρια** (κάστρο Χλεμούτσι, μονή Φραγκαβίλας, μονή καθολικής Γαστούνης, μονή Σκαφιδιάς, μονή Κρεμαστής, μονή Φραγκαπηδήματος).
- **Παραδοσιακοί οικισμοί** (η Δίβρη με τις 100 εκκλησίες, η Ανδρίτσαίνα με την περίφημη βιβλιοθήκη)
- **Πολιτιστικές εκδηλώσεις** (φεστιβάλ Αρχαίας Ήλιδας, φεστιβάλ Αρχαίας Ολυμπίας, Έκθεση Βιβλίου, Πανελλήνιος Διαγωνισμός Δημοτικού Τραγουδιού, προβολές ταινιών μέσα στο δάσος στο θερινό "Σινέ Μαραθιά", πολυάριθμα καλοκαιρινά πανηγύρια.)
- **Λιμάνια για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής** (Παλούκι, Κατάκολο, Κυλλήνη)

Απόσταση από τον Ξενώνα μας (σε λεπτά)

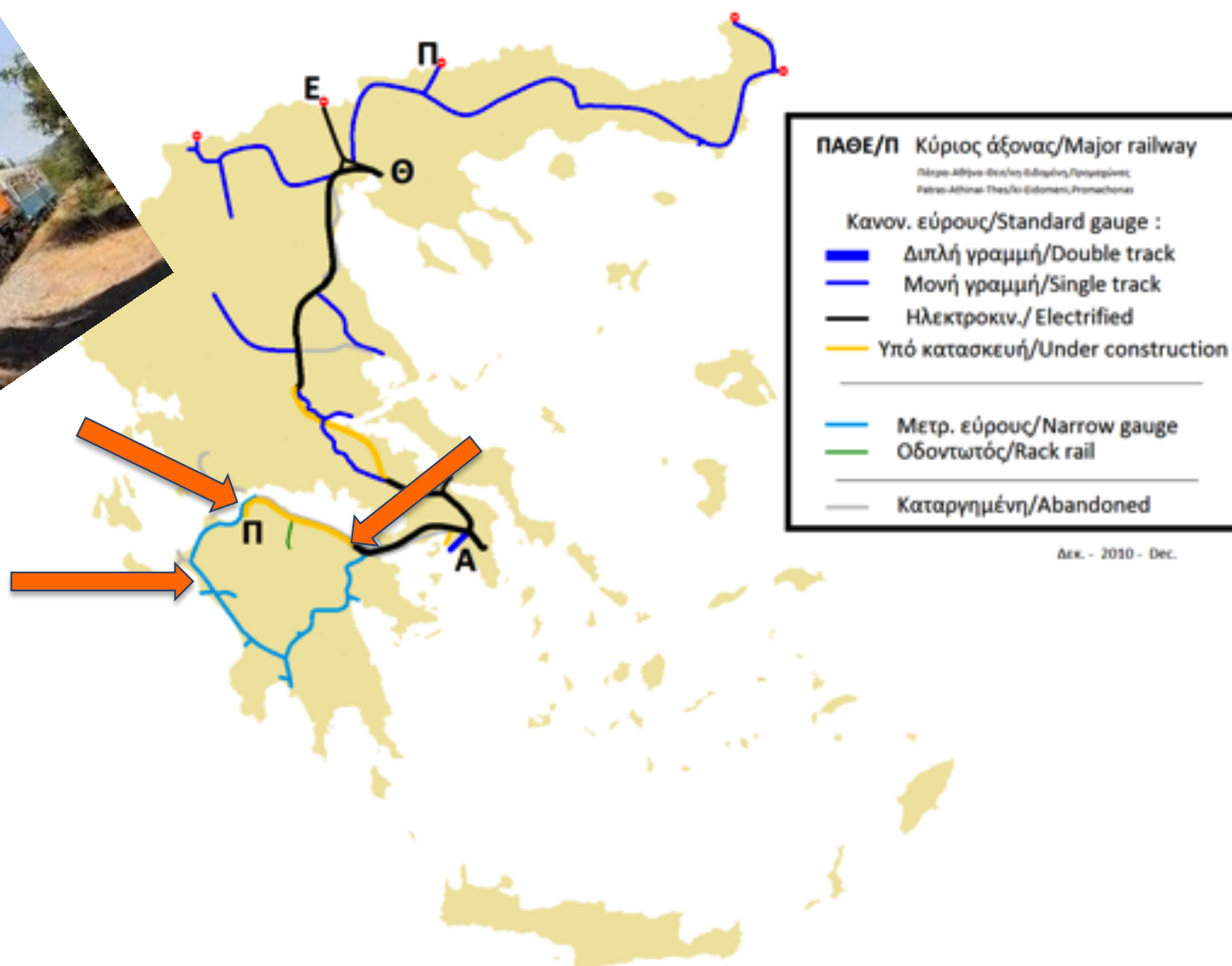
Αμαλιάδα	5'	Δίβρη	45'
Πύργος	15'	Δάσος Μαραθιάς	5'
Αρχαία Ήλιδα	15'	Δάσος Κάπελης	40'
Αρχαία Ολυμπία	35'	Μονή Φραγκαβίλας	10'
Κυλλήνη - Κάστρο Χλεμούτσι	30'	Καθολική Γαστούνης	15'
Λίμνη Φράγματος Πηνειού	20'	Μονή Σκαφιδιάς	20'

Το τρένο ήρθε... για να μείνει! (δημοσιογραφικό)

Οργανωτική Καινοτομία και Τουρισμός

ALCO 9011

Δεκ. - 2010 - Dec.

Έξυπνη εξειδίκευση τώρα λοιπόν...

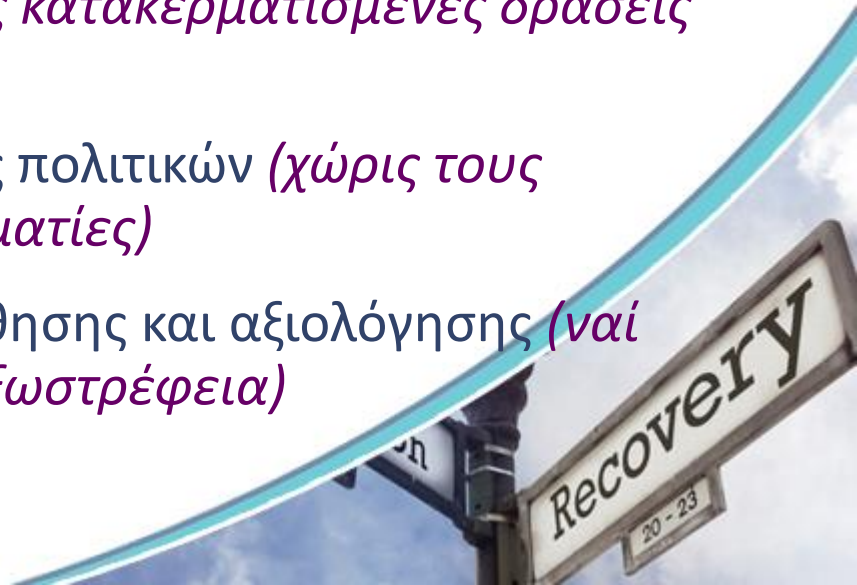
Άραγε ήμασταν βλάκες πριν?

Όχι. Όμως τί δεν κάναμε σε σχέση με την έξυπνη εξειδίκευση?

- Ανάλυση του περιφερειακού πλαισίου και των δυνατοτήτων για καινοτομία *(κλαδικά, αποσπασματικά, χωρίς βάθος)*
- Δημιουργία μίας άρτιας και περιεκτικής δομής διακυβέρνησης *(άλλο μοντέλο με βάση τις υποδομές)*
- Δημιουργία κοινού οράματος για το μέλλον της περιφέρειας *(πιό συχνά top-down, με ελάχιστη συνεισφορά των επιχειρήσεων)*
- Επιλογή περιορισμένου αριθμού προτεραιοτήτων για την περιφερειακή ανάπτυξη *(πολλές φορές κατακερματισμένες δράσεις ικανοποιώντας όλους)*
- Δημιουργία του κατάλληλου μείγματος πολιτικών *(χώρις τους επιχειρηματίες αλλά για τους επιχειρηματίες)*
- Ενσωμάτωση μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης *(ναί αλλά με 'φτιαγμένους' δείκτες χωρίς εξωστρέφεια)*

«Γονατίζω, μόνο για να βάλω δύναμη και να σηκωθώ»

Ευχαριστώ για το χρόνο σας

